

DE DOLORE FACIEI FO-
THERGILLII.

*****

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA

QUAM

CONSENSU AMPLISSIMI MEDICORUM

ORDINIS

IN

UNIVERSITATE CAESAREA LITERARUM
DORPATENSI

UT GRADUM

DOCTORIS MEDICINAE

RITE ADIPISCATUR

LOCO CONSUETO

PUBLICE DEFENDET

AUCTOR

G U I D O S E H R W A L D

CURONUS

DIE XXIX MENSIS NOVEMBRIS MDCCCXXII.

DORPATI LIVONORUM,

EX OFFICINA ACADEMICA J. C. SCHÜNMANNI

MDCCCXXII.

BIBLIOTH.
ACADEM.
DORPAT.

In primatur,

ea tamen conditione, ut, simulac typis excusa fuerit
dissertatio, septem exemplaria collegio, cui librorum
censura est, tradantur.

Dorpati Livonor. d. ix Mens. Novemb.

MDCCCXXII.

Dr. Ludovicus Emil Cichorius,
h. t. Decanus.

D 176 16 -

Praemonitum.

*Ex compluribus, de quibus, tanquam dis-
sertationi elaborandae idoneis cogitaveram
ac meditatatus fueram, thematibus, id qui-
dem, quod inquirendum denique deligere
mihi visum est, ut commodissimum, ita
maxime opportunum menti eo se obtulit,
quod ejusmodi utique morbi speciem a me-
met ipso animadversam communicare pos-
sem cum lectoribus. In sectione clinicâ, Perill.
Erdmann cui praeest, vir longe doctis-
simus, meus idem praeceptor ad cineres us-
que colendus, prosopalgiae Fothergillii
ejusdemque cujusdam speciei curandae moli-
men spectandi faustissimum, opportunitatem
nactus eram occasionem; qui morbus tum
in rarissimis est numerandus, tum perfe-
ctâ dexterrimâque sanatione perquam me-*

morabilis. In quo tractando morbi primo historiam enarrare, quâ deinde traditâ maxime de Fothergillii prosopalgia disserere institui. Discrimina expavescens ac difficultates, quibus obnoxium est tam abstrusi arduique thematis dextre pertractandi quodcunque conamen, satis timidus adgressus sum opus. Disserui quidem pro virium meorum modulo, sed quam manca inde prodierit haec mea qualiscunque dissertatio, ipse adfatim persentiscens equidem haud ignoro. Habeo igitur, quod magno cum metu tradam literarias hasce primitias peritis lectoribus. Spem tamen foveo, fore, ut indulgenter ac benevole accipiant; et harum quidem rerum, in quibus aut haesitaverim, aut erraverim, faciles futuri humanique censores.

Metz annos XXXXVI natus pridie Non. Jun. A. S. MDCCCXXI, in clinici Dorpatensis academici sectionem medicam inter aegrotantes receptus, sex abhinc diebus laevae auris perpetiebatur dolores, eosdemque, per vices tamen, tam immitantes, ut spasmis infestatus impôs animi esset. Die III ante Cal. Jun. eubitu cum surgeret, bene quidem valebat, praeterquam quod, haud ita multo post, in laevâ eademque profundâ aure, pungentes perciperet dolores magis magisque tantopere adauctos, ut, quo minus res suas ageret suaque negotia obiret, omnino impediretur.

Subsequente nocte a doloribus sensim ingravescentibus, iisque continuis, vexabatur, qui postero die, pridie Calendas Junias tantopere invaluerant, ut mentis impos reperiretur, et inter spasmodum impetus humi collapsus tubera in facie reportaret. Impetus in dies redibant frequentiores, ita ut, ipso teste, tertio die, intra xxiv horas; sexages, et quod excedit, revertentur. Ejusmodi impetu, binas horae minutas particulas durante perfunctus, expergiscabatur sicut e somno aegrotus cum turbidi capitis languorisque sensu, mox reduce pristino malo. — Aegrotus noster modo sextum et quadragesimum aetatis annum agens, per canitiem et calvitium, provectori quidem videri poterat aetate, at ex singulorum musculorum ipsius tum plenitate, tum robore sicut ex conspicua ejus agendi laborandique vi colligi licebat, parum debilitatum fuisse corpus aegroti, quippe qui ceteroquin summam valetudinis prosperitate uteretur. Compluribus quidem testibus, temulentiae atque ebrietatis reus fuerat, id quod tamen negavit ipse ac pernegavit. licet aliam morbi sui causam suspicari vel augurari neutiquam posset. Nunquam sive syphilide, sive arthritide, sive pedum hidrosi, sive ulceribus se laborasse contendit. Subitanea refrigeratio, forte temulen-

tiam subsequuta una eademque sola dicenda fuerit morbi causa.

In aegrotantis vultu veluti depictum credidisses immanem dolorem, fractasque insomniâ vires. Ceterum cibi non deerat appetentia, lingua munda, naturalis alvi dejectio, pulsatio regularis, octogies intra horae minutam particulam repetita, haud difficilis respiratio, calida cutis, auditus ipsius auris adfectus non impeditus, nec querebatur omnino aegrotus, nisi de doloribus acriter perceptis. Quibus ingruentibus in faciei musculis spasmus observabantur, maxilla non occlusa, caput musculis cervicis resupinatum, quâ quidem spasticâ conditione mirâ rapiditate in universum corpus propagatâ, clausos exhibebat oculos aeger huc illuc in lecto vehementer volutatus. Impetus per vices diversas, diversae eidem vehementiae, brevi praeteribant, plerumque intra unam duasve, nonnunquam quatuor horae minutas, cum remissionis intervallo, quo pro momento redire ad sese videbatur ipsius animus. Nec clarâ loquentis voce, nec lumine forti excitabatur impetus. Adfecto loco vehementius presso tantum erat, ut auferentur dolores, ut quodammodo mitigarentur. Aegro teste haec erat morborum ipsius conditio: Post acerbos dolores in aure

perceptos velut ex candente acu ibi circumactâ, hi quidem subito ad varias corporis partes directi vexabant et linguam, et palatum, et tempora et cervicem, innumerabiles sequuti directiones, et minimo quidem puncto temporis, quo vix absoluto mentis usu destitutus reperiebatur aegrotus.

Ex aegrotantis tum ipsâ relatione, tum ex phaenomenis sedulo observatis satis est manifestum, id quidem mali ad terribilem istam pertinere morbi formam, quam *Neuralgiam* dicere recentioribus visum est medicis, pro partium, quas maxime infestat, varietate, varia eaque peculiaria nomina sortitam. Morbus, quem explicandum ac pertractandum sumpsimus, ad *Prosopalgiam Fothergillii* absque dubio quam proxime accedit. Malum inde illatum maxime quinti nervi ramos, et creberrime quidem, nervum infra-orbitalem nec minus nervum facialem tangens, in hoc (faciali) potissimum cernitur. Cujus nostrae sententiae fides iis, quae aegrotus de doloris decursu, infra dilucidius, quam supra factum est, commemoravit, omniq; comprobatur.

Oh utique ignoratae occasionales morbi causae, oh singularum neuralgiarum pertinaciam symptomatumque vehementiam, non nisi maxime dubiam au-

gurari licebat prognosin. Etiamsi ex ipso acerbo dolore, vitae nihil immineat periculi, franguntur tamen vires aegroti, tum turbatâ quiete nocturnâ, tum spasmodicis accedentibus, quibus et sanguinis circulatio impeditur et capitis congestiones advehuntur; unde est, quod vereare, ne mors ex apoplexiâ, sive maturior, sive senior, vel encephalitis, vel mentis perturbatio subsequatur. Opprimenda igitur ac frangenda vis erat paroxysmorum, quantum ejus fieri poterat, celerrime, id quod tamen tanto difficilior erat, quanto magis ignorabantur occasionales morbi causae.

Remediis quibuscunque nondum adhibitis, pone adfectam aurem vesicatorium adplicare visum est, liquoris ammonii acetici cochleario bihoriis alternis propinato, tincturâ thebaicâ adfectae auri instillatâ, balneoque tepido subministrato.

D. Vto Jun. haec aegrotantis conditio erat: In somnum transegerat praeteritam noctem, paroxysmos intra quinas denas ad vicinas, eademque alternas horae minutas reversis, nec nisi sub diluculum demum remittentibus paulisper doloribus. Feritatis atque atrocitatis speciem praese^{re}bat aegroti vultus; visus ejus videbatur obnubilatus. Opii auri instillati usus non nisi ad parvum momentum adferebat leva-

men. Ulcus e vesicatorio excitum servabatur apertum et lac tepidum auri instillabatur. Vesperis pedibus balneum subministratum, sinapismis suris impositis, collo ac cervici unguentum hydrargyri cinereum infictum. Interno usui inservire videbantur: Rec. Li-
quoris ammonii acetici ℥ij. Aquae destillatae ℥iv;
in quâ solve Extracti Aconiti gr. xij. DS. cochlearium
singulis bihoriis assumendum.

D. VIto Jun. Paroxysmorum praeteritae noctis quantumvis minus vehemens, quam ante, vis fuisset, ut quae binis horis integris intermitteret, insomnia tamen transegerat noctem, ingente mali sui redituri metu ad vigilandum adactus. Suris, sinapismis quae fuerant obiectae, inspectis, aliquot planae in tibia cernebantur cicatrices, aegroto auctore ex ulcere exili quidem, at pertinace, caligarum pressu ac frictione ante biennium oriundum, jam ante aliquot menses sanatum. Quum in consanescendo isto vulnere malorum istorum quaerenda videretur qualiscunque causa, nec obtaret quicquam, quo minus aperiretur fonticulus, cui inseri bina pisa commode possent. Vesperis aegroto in balneum illato, ad internos usus haec porrigebantur, quorum binis horis alternis adsumendum erat cochlearium unum: Rec. Rad. Belladonnae gr. vj.

infund. c. aq. fervid. q. s. in colat. ℥vj solve Extr. Aconit. gr. xij. Elaco. Sachar. foenicl. ℥ij. adde Liq. anod. m. Hoffm. ℥j.

D. VIImo Jun. Nox inter dolorum fere nunquam intermittentium tormina, pariter peracta; nisi quod immanes illi impetus spasmis vehementibus consociati, fuissent rariores. In temporum altero, et eo sinistro, acerbum sentiebat dolorem. Visus etiam erat adfectus, et, aegro teste, ita quidem, ut in vicem, alteruter oculus, jam dexter, jam sinister, obnubilus esset. Sinistrum capitis latus universum, quocunque modo tactum, erat dolorosum. Lenis ac submissa vox erat dicentis, eo, quod clara, ne dicam, concitata voce loquendo asperiores excitabantur dolores. Hisce remittentibus susurrum percipiebat in aure, ex qua simul difficilior erat auditus. Pulsatio, vigente quidem impetu, tardior in dextro brachio, omnino nulla in sinistro. Infusi heri adhibiti usus continuabatur, nisi quod Belladonnae quantitas ad gr. ix; extracti Aconiti ad gr. xviii augetur; infricando unguento hydrargyri cinereo continuaretur. Instillandum auri oleum hyocyami coctum est praebitum, atque ad congestionum versus caput vim infringendam adhibitae sex hirudines.

Sanguinatione inde factâ dormiebat semihoram aegrotus, rarioribus paroxysmis.

D. VIII^{vo} Jun. Superiori nocte non nisi bis paroxysmo vexatus erat aeger, tertiâ vice horâ septimâ matutinâ. Post meridiem lixivio usus est balneo, quo adhibito, larga subsequuta transspiratio. Ad sudoris fluxum adjuvandum, mixturae isti spiritum Mindereri consociare visum est. Dosis remedium narcoticorum augebatur: Rec. Rad. Bellad. gr. xij infund. c. aq. fervid. q. s. in col. ℥vj solve Extr. Aconit gr. xvijj Elaeosacchari foenicl. ℥ij . adde Liquor. ammon. acetic. ℥vj . DS. sumatur omni bihor. cochlear cibarium. Toto hoc die impetus nullus; sed post intermissiones per aliquot horas, vehementes ictus percepti, per universum caput grassantes.

D. IX^{no} Jun. Nox immunis erat paroxysmorum; aliquot horas quieto usus somno aegrotus. Sub nonam horam matutinam subitaneus redibat paroxysmus cum spasmis concomitatus, prioribus tamen impetu inferior. Per reliquam diei partem liber erat aeger paroxysmorum. Repetito hesternorum medicamentorum usu, sub vesperam de vertigine questus est hebetique oculorum sensu. Quo exploraretur, utrum istae adfectiones ex remediis adhibitis prodierint, an forte

ex cerebro per consensum adfecto, illorum horâ vij vespertinâ intermissus est usus.

D. X^{mo} Jun. Hora iv matutinâ post longas quasi inducias novus tandem aegrum infestavit impetus, hora vijma et ixua pari modo repetitus. Remedia heri seposita hodie quidem denuo praebebantur, at sine fructu; doloribus magis magisque exacerbescentibus, frequentiusque redeuntibus spasms. Simul sensorium tum erat adfectum, sermo incompositus et confusus. Hinc narcoticorum usus horâ viii denuo intermissus, solâ tincturâ opii simplici, auri instillatâ, at sine ullo malorum levamine. Pulsatio vigeat febrilem in modum, semel et centies singulis unius horae minutis. Ad mitigandos acerbos morbi impetus, tactuum quorundam magneticorum periculum factum est, unde magnam percepit voluptatem, et aliquantum quietis nactus esse videbatur. Ad capitis congestiones infringendas, frigida illi epithemata erant adhibita, sed ob profuse erumpentem sudorem, mox removenda.

D. XI^{mo} Jun. Tum per noctem, tum hoc ipso die aegri conditio eadem erat, quae heri vesperi. Ob congestionum ad caput vehementiam, sex hirudines temporibus quidem adnotae, sed parum suxerant

sanguinis, spasmodum vehementiâ et frequentiâ in surgendi negotio irritatae ac disturbatae. In regione articuli maxillae inferioris cauterium actuale admoveere visum est, quo admoto, nequaquam distorsit vultum aegrotus, perhibens, vix multo inferiorem esse hunc dolorem isto quidem, quo crucietur in profundâ aure. Deliriis remittentibus denuo praebebantur illa narcotica, et in eâdem quidem tum dosi, tum formâ, clystere ex Valerianâ et Asâ foetidâ applicato aegrotanti.

D. XIIto Jun. Per totam noctem frequentes saeviebant paroxysmi, sub diluculum demum et mitigati et rariores. Tum doloris decursum hoc fere modo descripsit aeger: „Prodire ex imâ, profundâque aure „mirâ omnino velocitate dolorem, sub cute per complures radios diffusum; quorum alius per tempora „ad frontem vergat, alius e profundo ad palatum et „linguam, alius ad cervicem atque occiput“ — (tum evanescebat omnis animi vis, neque expergiscens percipiebat aegrotans quicquam aliud, nisi palpitantes artûs). Revertentibus jam semihorâ quâque, jam sesquihorâ paroxysmis, denuo tactuum magneticorum periculum factum, sed absque expectato fructu. Ceterorum medicamentorum usus continuatus, vesperî clyster e Valerianâ et Asâ foetidâ repetitus.

D. XIIIto Jun. Hæc ad vesperam deliria redierant, mediâ demum nocte cessantes, quo facto quietus aegrum complexus est somnus, redeuntibus tribus paroxysmis interruptus. Noctu largum profuderat sudorem, jam nunc se sentiebat levatum, cibus, ipsi porrectis, adpetenter assumptis. Paroxysmi per sesqui horae vel binarum horarum intervalla reduces non in tam immanem horrendumque, quàm antè, increverant gradum, neque exibat omnino de potestate mentis aegrotus; respiratio anhelans cum cupiditate tussendi et doloribus conjuncta. Continuato singulorum remediorum usu balneoque lixivio praeparato, adaugebatur transpiratio.

D. XIVto Jun. Praeteritâ nocte duo reversi fuerant paroxysmi spastici; aeger dormiens tussi erat vexatus. Acerrimum jam in palato percepit dolorem, et ad sinistram quidem partem linguae radicis, quem mitigare studebat prementendo. Belladonnae dosis ad gr. xviii adaugebatur.

D. XVto Jun. Belladonnae vis in systema nervorum exserta in delirio hilaritatis cernebatur, quocumque dolores evanescebant et spasmi. Eadem omnino insequente die aegroti erat conditio, quo quidem tempore rarior commendabatur mixturae isaii usus.

D. XVII^{mo} Jun. Horâ quintâ matutinâ alto gravique somno sopitus reperiebatur Noster, nisi quod interdum tussi vexaretur. Nullum quidem amplius delirium: sed vix horae quadrante somno temperare poterat, quin illico abdormisceret. Haec triduo erat rerum conditio, nec nisi sensim immutata. *Mixturae* dimidium cochlear tribus horis alternis ipsi praebitum; unguenti mercurialis infrictio ob gingivam affectam intermissa.

D. XXII^{do} Jun. Vespere atrocissimus ingruit mali impetus. Sequenti die Belladonnae dosis adacta ad xxiv, extracti aconiti ad totidem grana, cuius mixturae tertiâ quâque horâ propinabatur cochlear unum.

D. XXIV^{to} Jun. Querebatur aeger de doloribus fonticuli in tibiâ patentiâ, cuius pars superior tantâ fuit sensibilitate, ut hæc tactâ, illico spasmi ingruerent, quam ob causam non nisi unum cicer inferiori parti imponere licebat. Tussis, sicut oris affectio, sibi constabat, dolores revertentes per periodos augebantur, spasmi tamen istis non comitati. Sensorio jam iterum immuni, alterâ quâque horâ, remedium nostrum adhibitum. Ad quietem nocturnam allicien-

dam, vesperi pulvis ex opii uno, rad. Ipecacuanhae duobus granis adhibitus.

D. XXVIII^{vo} Jun. Decrescere videbantur dolores; bene dormiverat aegrotus, nisi quod tussis adhuc continuaret. Hinc gr. xij rad. Ipecacuanhae subaddita mixturae.

D. Imo Julii. Dolorum quidem fere liberum esse sentiebat aegrotus, at mirae, maximeque variae observabantur ipsi imagines, ita ut, utrum vigilet, an somniaret, ipsi distinguere vix, ac ne vix quidem liceret. Praeterea pronus erat ad vomitum, quam ob causam non nisi, quartâ quâque horâ mixturae cochlear unum praebere visum est; intermedio tempore Cort. Chinae pulveris drachma una e vino erat adsumenda.

D. IV^{to} Jul. Liberum jam erat sensorium, at lenis punccionis, sub vesperam augescentis, sensum habebat in aure; hinc ante quae data erant, bihorio quoque rursus praebantur. Propter salivationem adhuc perdurantem decoctum fol. salviae cum melle, ad os eluendum, commendatum.

D. V^{to} Jul. Cum vim pristinam recepissent nec desisterent insequente die dolores, ante quam cubitum

iret aeger Acidi Borussici ad beat. Giesii praecepta confecti, guttae V porrectae.

D. VII^{mo} Jul. Aegroti fere sibi constabat conditio, quantumvis deliriis aliquantulum invalescentibus. Vespere melius valebat noster, nihilo secius praebebantur Acidi Borussici guttae V.

D. VIII^{vo} Jul. Praeferitâ nocte quietus fuerat aegri somnus, evanuerant dolores pariter, ac levia ista deliria. Jam haec porrigebantur: Rec. Cort. Chinae flavae ℥j. coque c. aq. simpl. q. s. col. ℥viii adde Liqueur. anodyn. m. Hoffm. ℥jss. M.D.S. Bihorio quoque cochlear unum adsumendum. Praeferitâ quartâ quâque diei horâ Acidi Borussici guttae tres praebitae, atque ad salivationem abigendam, decoctum quercûs cum alumine. Duobus subsequentibus diebus, placida erat aegri conditio, doloribus non nisi mane vexati.

D. IX^{no} Jul. Decreverant et dolores et salivatio. Jam pulv. cort. Chinae ℥jss, vesperique loco trium, sex guttae Acidi Borussici datae, ita, ut in diem xv guttae absumerentur. Adhibitis hisce remediis evanescebant non dolores solum et tussis et salivatio, sed vires etiam magis magisque augescebant.

D. XXIX^{no} Jul. Ex incommodâ, flebilique vale-

tudine mirum in modum emergere cum coepisset Noster, et Acidi Borussici dosis, primum ad duodecim, deinde ad octo, denique ad quatuor guttas in diem assumendas, imminuta. Libero sub dio aeri ut adsuaderet, quotidie aliquoties sese exercebat ambulando, reliquo dierum tempore manuum operâ, facili nisu perficiendâ, occupatus. Singula sensim disparebant incommoda, nisi quod molestus aurium susurrus aliquamdiu maneret, qui denique tamen cessit idem, ita, ut ipsis Idibus Augusti mensis, quo quidem tempore omnino convaluerat, ex instituto clinico dimitteretur.

Est sane quod morbum modo delineatum ut in rarissimis, medico quicumque occurrerint, ita in maxime memorabilibus numeres, maxime medelâ, spe atque opinione prosperius perfectâ. Quae morbi forma ad *Prosopalgiam Fothergillii* quam proxime quin accedat, neutiquam est dubitandum; et de auris doloribus quum maxime queteretur aegrotus, nervum facialem, (portionem duram nervi acustici), et simul quidem atque per porum acusticum internum intraverit canalem Fallopiantum, (unde dolor per complures nervi illius ramos, foramine stylomastoideo relicto, dispersus erat), adfectum fuisse tam certum est,

quam quod certissimum. Tum alienatio mentis, quâ comitatus erat paroxysmus, tum spasmorum vis, a cerebri, universique systematis nervorum adfecti consensu oriundae fuisse videntur. Ad essentialem morbi conditionem quod attinet, in nervorum modo commemoratorum inflammatorio statu illam cerni crediderim, utpote qui remediis tum ante adhibitis, tum hirudinum beneficio, unguenti mercurialis, frequentique medicaminum derivantium usu infractus, doloresque remediorum narcoticorum largis dosibus permulsi, ac leniti fuisse videntur, usque dum deinceps Acido Borussico adhibito, remedio ad nimis auctam sensibilitatem, et erethismum in vasorum systemate imminuendum, perquam praesentaneo, fauste absolvetur sanatio. Quam omnino perfectam omnibusque numeris absolutam consequutam esse, non debet dubitari, cum ante aegrotans ille, integrâ hodieque fruatur valetudine, horrendis istis pristinis doloribus, ex quo e nosocomio dimissus erat, ne semel quidem infestatus.

De dolore faciei Fothergillii.

Morbi historia variaque nomina.

Prosopalgiam veteribus jam innotuisse, exploratum est, licet cum multo alio maxime spasticis, ut

trismo; spasmoque cynico, id morbi confunderent, nec nisi manca sit, quam tradebant, descriptio. Jam *Rhazes, Arabs*, Seculo XI florens, noverat istum morbum, tum deinceps ab *Avicenna* descriptum; dexterius quidem perfectiusque superiori seculo ab *Andréo, Gallo* 1). Et *Sauvages, Gallus* 2) in nosologia methodicâ prosopalgiam delineat, etiamsi non nisi semel ab ipso observatam. De quâ quidem deinde potissimum *Fothergill, Anglus* 3) ad commodatius subtiliusque tractavit, morbo diligentius descripto, ejusque, quâ pollet, a ceteris, facile confundendis, differentiâ monstratâ. Posteriori tempore prosopalgiam sedulo observabant complures medici, observatis suis quibuscunque fideliter communicatis, ut: *Pujol* 4)

---

1) Observations sur les maladies de l'utère à Paris 1756 pag. 318.

2) *Frat. Boissier de Sauvages* nosologia methodica. Lipsiae 1795. Tom. 3 pag. 38 et 39.

3) Complete collection of *Fothergill's* works by Lettsom. Lond. 1781. Vol. II.

4) Essai sur la maladie de la face nommée le tic douloureux, à Paris 1787 cujus versionem germanicam edidit *Ch. H. Schreyer*, Norimbergae 1788.

Thouret 5), *Selle* 6) *Volger* 7), *Lentin* 8) *Masius* 9), *Langenbeck*, 10) *Siebold* 11) et alii. Variis prosopalgia ab auctoribus insignita est nominibus, qualia sunt: Tic douloureux (*Andréii*), dolor faciei (*Fothergillii*), dolor faciei typico caractere (*Sieboldi*), trismus clonicus (*Ackermanni*), rheumatismus canerosus (*Vogelii*), prosopalgia, s. dolor faciei atrox (*Viellardi*), dolor periodicus (*Monroii*), trismus dolorificus, nysthag-

---

5) Histoire de la société royale de Médecine, Tom. I.

6) Neue Beiträge zur Natur- und Arzneiwissenschaft, herausgegeben von C. G. Selle. Berolini 1782, Tom. I. p. 27.

7) *Joann. F. Blumenbachii* Bibliotheca medica, Tom. II. sect. 3. pag. 506. Goettingae 1785.

8) Beiträge zur ausübenden Arzneiwissenschaft. Lipsiae 1797. Tom. I, pag. 382.

9) *Hufelands* neues Journal der prakt. Arzneiw. und Wundarzneikunst. Berolini 1806. Tom. 25, sect. I. pag. 9.

10) Tractatus anatomico chirurgicus de nervis cerebri in dolore faciei considerandis. Goettingae 1805. c. tab. II.

11) Doloris faciei, morbi rarioris atque atrocis observationibus illustrati adumbratio. Virceburgi MDCCXCV.

mus catarrhalis (*Sauvagesii*), febris topica (*Suitenii*), neuralgia faciei (*Bellingerii*).

Jure me statuere equidem mihi videor, *Fothergillio* deberi honorem, cujus nomen gerat iste morbus, quippe quem majori curâ ac diligentia delinearet, aliorumque animorum attentionem excitam illuc dirigeret. Quam ipsam ob causam morbum istum commemoraturis *dolorem faciei Fothergillii* dicere visum est nobis.

Diagnosis.

Dolorem faciei Fothergillii dicimus quidem morbum, quo jam certis, jam, et fere frequentius, incertis, sibi non constantibus periodis, atrocibus facies infestatur doloribus, nervorum faciei directiones sequentibus, magis minusve per faciem diffusis, et ejus quidem indolis, ut ad summam vim increscant vel lenissimo tactu,

Hoc morbo laborantes sive in labiis, sive in genis, in naso, supra, vel infra orbitam, vehementissimos persentiscunt dolores, veluti fulgurum rapiditate nascentes, magis minusve diu grassati rursus evanescentes, nunc saepius, nunc rarius reduces. Quin vel sine ullâ irritatione externâ redeunt, forte muscu-

lorum quorundam, aut fibrarum illorum qualicunque lusu.

Nascentis doloris aut sunt quipiam praenuntii, aut utique nulli; illi cernuntur in molesto quodam gravique sensu. Sunt aegroti, quibus filum tenuissimum in ejusmodi loco huc illuc agitari videatur, aut linguae rigorem sentiant, pungentemque sed celerrime refugientem cujuscunque loci faciei dolorem, formicationem ac prurimum, ad scabendum digitis invitantem, tensionem in naso, ejusque alis, superciliis etc., anxium anhelitum, suspiria, capitis dolorem, pressum in praecordiis, in extremitatibus tensionem. Quibus praenuntiis sive diu morantibus, sive citius discedentibus, dolor ipse nascitur, instar ictus electrici, partes quasi pervolans adfectas, isque, aegrotis testibus, longe acerrimus, veluti terebrans, quasi dilanians, proinde ac si cultro transfigerentur. Nonnunquam is est aegrotorum sensus, ut serrâ os dissecari, muscoli disrupti, aut facies a cranio sibi avelli videantur. Mitioris hoc quidem fortunae est, quod non semper ad tam atrocem vehementiae gradum malum accrescit, et licet sustineri vix dolor possit, paroxysmorum tum brevitate, tum longâ quandoque intermissione, aegri patientia fovetur. At, nullis quoque praenuntiis, cre-

bro dolor nascitur, aegris, ab ipsis paroxysmis cum discesseris, re verâ optime valentibus.

Partium adfectarum sensibilitas mox tantopere au-gescit, ut vel lenissimâ quâque vi proliciantur dolores, ut mitissimo tactu, aut motu sive capitis, seu oris, seu oculorum. Hinc, nisi atrocissimorum paroxysmorum periculo offerre se velint, nec mandendo maxillas movere, nec loqui licet aegrotis. Clarâ voce loquendo, ridendo, sternutando, fulgidâ luce, aëre per angustias vehementius lato, illico mali impetus excitatur. *Reil* 12) mentionem facit perquam memorabilis exempli paene incredibilis aegri irritabilitatis, quae quidem cernebatur in eo, quod, cum vel alterum, idemque salvum capitis, colli, brachii, femorisve latus aut scaberetur, aut quantumvis lenissime tangeretur, doloris vis hoc ipso tactu revocari posset. — Fortiqri quidem pressu non excitatur dolor; quippe quo adeo ad quiescendum adigatur, propterea, uti videtur, quod pressionis vehementiâ nervi obtundantur.

Paroxysmum saevius irruentem comitantur quaedam symptomata, diversa quidem pro partium fa-

---

12) *Joannis Christiani Reilii* memorabil. clin. medico pract. Vol. I Fasc. II. pag. 9. Halae 1791.

ciei diversitate, quae omnino haec sunt: corpus frigesens, intumescens facies, rubens (cerasorum adeo referens calorem), nonnunquam magis accedens ad pallorem, venis jugularibus tumidis, carotidibus, arteriisque temporalibus vehementer pulsantibus; ceterum pulsatio non accelerata, lotii excretio oppressa. Jam non nisi unus musculus, jam omnes circa faciem collumque, spasmorum vi contrahuntur. *Reil* 13) commemorat, hoc malo laborantis viri alicujus iam immanes fuisse dolores, ut musculi faciei contraherentur, universum corpus concuteretur, artusque ita tremarent, ut quaecunque tenere aeger voluerit, manibus exiderent. — In fronte, naso, aliisque faciei locis rubicundi radii comparent, lingua veluti ietu apoplectico debilitata, sermo fere omnino impeditus, oculi lacrymantes, in aure susurrus, aucta salivae secretio.

Tempus, quod durat paroxysmus, diversum, aequo diversum intermissionis. Ab initio diuturna istius infestatio rara, at cum frequentius redierit, diutius viget; praeterea a causis efficientibus pendet. Persistunt jam horas sex, septem, quin decem, vehementis-

---

13) in. op. cit. pag. 9.

simi dolores, jam non nisi minuta, minutissimave unius horae momenta, nunc subito, nunc sensim evanescentes 14). Saepe atrocissimi impetus non nisi per arctiora intervalla, et haud raro per hebdomadas, menses, quin per plenos adeo sex menses torquent aegrotos; et aegro, nec raro ipso medico hac ratione deceptis, adductisque in errorem.

Paroxysmi non certas sequuntur periodos, temporis ordine non servato; nonnunquam tamen certum quendam typum licet animadverti. *Lentino* 15) contigit observare quempiam aegrum, quem quavis media nocte, hor. XII nullis praenuntiis, praeviis invaderet dolor, quo decem horis aegro infestato, sensim evanescebat. *Masia* 16), *Fothergillio* 17), *Rei-*

---

14) *Reil* in l. cit. p. 8

15) *Fried. Lebrecht* Benj. Lentini Beiträge zur ausübenden Arzneiwissenschaft. Lipsiae 1797. Tom. I. pag. 385.

16) *Journal der prakt. Arzneiw- und Wundarzneikunst von Hufeland.* Berol. 1806. Tom. 25, partiel. I. pag. 17.

17) *Medic. Bemerkungen und Untersuchungen einer Gesellschaft von Aerzten in London, aus dem Engl. von C. G. Silchmueller.* Altenburgi 1769. Tom. 6, pag. 114.

40 18) aliisque auctoribus, interdum frequentius, quam noctu, dolore isto vexantur aegroti, ita, ut nox non nihil requiei largiri videatur post immanes dolores.

Prosopalgia in morbis vix ac ne vix quidem ferendis est numeranda. „Nemo, ait Aepius 19), nisi „qui suis sibi oculis unum ejusmodi spectaverit paroxysmum, dolorum istorum vim concipere mente potest. Vidi enim homines quocunque modo discrucitari, sed nullius unquam tormenta tantopere meum moverunt animum.“ — Haec fere ille, sua usus vernacula,

Morbi sedes.

Prosopalgia laborantium quintum et septimum nervorum cerebralium par solet esse adfectum, singulis horum nervorum ramis rarius petitis. Primus et tertius quinti paris rami multo rarius tanguntur, quam secundus, (Nervus maxillaris s. alveolaris superior). Creberrime nervus facialis, pedem anserinum formans, adficitur,

18) in l. cit. pag. 9.

19) *Georg. Ch. Sieboldi* [doloris faciei, morbi rarioris atque atrocis, observationibus illustrati adumbratio. Virceb. 1795, p. 2.

Ex primi rami frondibus nervus frontalis creberrime infestatur, quo nervo vexato, in foraminis supraorbitalis regione dolor incipit, inde versus frontem, palpebram superiorem, et supercilia dispersus. Nonnunquam dolor, in nervos alios transiens, universum faciei latus occupat. Furentibus paroxysmis oculus fere semper clausus, dolorosus; arteriae vicinae vehementer pulsant, intumescunt venae, nonnunquam acribus aliquot lacrymis prorumpentibus. Saepe primi rami nervi quinti reliquae frondes in orbita adfectae sunt; frontem tum minus occupat dolor, magis in interiorem orbitam porrectus, oculo tum magis minusve rubente ac lacrymante, bilioso vomitu quandoque accedente 20). Creberrime ramorum nervorum supra commemoratorum et nervi infraorbitalis adfectiones simul sunt conjunctae.

Secundo quinti nervi ramo infestato, saepissime nervus infraorbitalis adficitur, rarius tanguntur alii; Dolor vel subito nascitur, id quod frequentius quidem evenire solet, vel antecedunt quidem praenuntii,

20) Geschichte eines periodischen Leidens der Augen von *John Bostock*; med. chirurg. Zeitung. Salisburgi 1820, T. II. p. 21.

ut pruritus, difficilis respiratio, formicationis sensus, palpebrarum tremor, musculorum facialis tensio magis minusve percipienda. Oritur in foramine infraorbitali dolor, ad palpebram inferiorem, genam, labium superius, alam nasi, nonnunquam ad ipsos dentes, usque ad sinum maxillarem, palatum, uvulam, linguaeque radicem porrectus. Musculi creberrime spasmorum vi commoventur, spasmo tonico interdum subsequente. Saepe nec tumorem, nec ruborem licet animadverti, uterque tamen unâ frequentius cernitur. Dolorum vis et vigor subinde tam immanis esse potest, ut febriles motus accedant. Re verâ rarissime cuncti nervi maxillaris superioris rami sunt adfecti; interdum nervi vexati rami optime valent; aliis nervis, cum illo in connubio versantibus, furibundis doloribus infestatis.

Tertius quinti nervorum paris ramus (nervus maxillaris inferior) hoc in morbo cum fuerit in vasus, in variis istis nervi hujus ramificationibus dolorum sedes est constituta. Disperguntur dolores per ramificationes hujus nervi, versus labia, alveolos, ipsosque dentes maxillae inferioris, sub mentum, in laterales linguae partes, et anteriorem partem cartilagineis auris. Per nervos alios simul adfectos et tem-

pora, genas, aliasque partes dolor occupat. In ipso paroxysmo vultus est mutatus, oris lineamenta mutata, et labiorum commissuris retractis atque elatis, os sardonii risus prae se fert speciem. Nonnunquam maxillae inferioris conditio fere trisimum refert, aut musculi ejus spasmis clonicis commoventur, in aegri vultu atrox dolor cernitur. Hic ramus quinti nervorum paris rarius adficitur, quam ceteri; at non desunt vel hujusce nervi insigniter adfecti exempla 21) 22). Mihi contigit ipsi occasio prosopalgiae observandae, quâ laborabat homo quinquaginta annorum, et quâ vigente iste nervus erat adfectus. Revertentur, horâ unâ, ter quaterve dolores, quibuspiam tamen diebus, utique nulli. Incipiebat eo loco dolor, ubi nervus alveolaris inferior, canalem alveolarem intrat, per foramen posticum maxillae inferioris; qui quidem, subi-

21) Neue Beiträge zur Natur- und Arzneiwissenschaft, herausgegeben von C. G. Selle. Berol. 1782. Tom. I. pag. 23.

22) John Haygton von einem Gesichtsschmerz, der durch die Zerschneidung des leidenden Nerven getheilt wurde, in der Sammlung aus-erlesener Abhandlungen zum Gebrauch praktischer Aerzte. Lipsiae 1801. Tom. 20, p. 189.

to natus, dispersebatur ad dentes maxillae inferioris atque ad labia. Doloze ipso vigente, in cute loci adfecti animadvertentur guttae sudoris, radiique rubri, et labia convulsionibus commota. Noctu, ut plurimum, aegrotus liber erat dolorum.

Septimo nervorum cerebralium pari adfecto, plerumque non nisi in alterâ faciei capitisque parte percipiuntur dolores, maxime vero in regione processûs mastoidei, in occipite atque in angulo maxillae inferioris, in temporibus, genis, labioque superiori; subinde ad collum claviculamque proserpentes, plerumque etiam musculorum faciei et colli spasmis comitati. Diversa sunt symptomata, alia toto nervo, alia non nisi singulis illius ramis, adfectis.

Ad planiorem istius morbi descriptionem exhibendam opus fuerit, ut quibus rebus differat a similibus aliis morbis, doceatur, signis characteristicis monstratis, ut recta cognitio adjuvetur, praecaveatur temeraria confusio.

Morborum quibuscum prosopalgiae prona est facilisque confusio, brevis enumeratio.

Capitis dolor arthriticus. Dolor ex arthritide

oriundus, magis surdus est atque obtusus, faciei dolor contra vividus, proprietatibus supra commemoratis conspicuus. Arthriticus capitis dolor saepe oritur normali podagrae impetu non comparente, cum e contrariâ parte faciei dolor haud raro nullis praenuntiis in optime valentibus nascatur. Frequentia incommoda aliarum partium arthritica, arthriticum capitis dolorem haud raro praecedunt.

A rheumatico dolore faciem infestante, peculiaris iste dolor hisce differt momentis: Ille calore lecti augetur, hic noctu parcere solet aegrotis; ille quantumvis vehementissimus leni externâ partium irritatione non augetur, hic contra illico provocatur; ille, sive maturius, sive serius, febrem comitem habet, quâ hic quidem caret. Rheumatismus praeviâ refrigeratione haud dubiâ oritur, hic haud raro certâ explorandâque causâ non praecedente; ille non intermitit integras hebdomadas, mensesve, sicut faciei dolor, qui saepe, cum sublatus esse videtur, repetito furore subito revertitur.

Syphiliticorum faciei dolorum discrimina commemorare vix fuerit opus, quippe qui magis sint manifesti, quam quos cum faciei dolore Fothergillii confundere peritus medicus possit.

In odontalgia praeterea rerum confusione obnoxius esse facile poteris, periculosae, noxae saltem, aegrotis. Haud raro quidem accidit, ut erronea mali cognitione ducti integros sanosque dentes extraherent medici 23) 24) 25). *Duval* 26) in medium profert memorabile exemplum hominis, cui, ob dolorum injurias, singuli extraherentur dentes, ipso nihilominus a doloribus nequaquam liberato. In odontalgia non est locus sensui ictus electrici, e certo loco proficiscentis, et per varios nervorum ramos tanta, quantam supra memoravimus, vi propagati. Accedit etiam, quod dolor faciei vexet ipsos senes, dentibus aut maximam partem, aut omnino destitutos, salva etiam atque incolumi inferiori maxilla. In faciei dolore sani sunt ipsi dentes, in odontalgia saepissime cariosi.

-
- 23) *Lentins* Beiträge zur ausübenden Arzneiwissenschaft. Lipsiae 1797. Tom. I. pag. 384 et 390.
 24) *Selles* neue Beiträge zur Natur- und Arzneiwissenschaft. Berol. 1782. Tom. I. pag. 28.
 25) *Sieboldi* doloris faciei morbi rarioris atque atrocis observationibus illustrati adumbratio. Virceburgi 1795. pag. 5.
 26) Dictionnaire des sciences médicales par une société de médecins et de chirurgiens. T. 35. pag. 516. à Paris 1819.

Nonnunquam adeo accidit, ut prosopalgia cum abscessu antri Hyghmorii male confusa, malique vera indole ignorata, non complures solum dentes extraherentur, sed in ipsa etiam cavitate terebrae usus admitteretur 27) 28). Uterque morbus, diligentius examinatus, facillime distinguitur. Inflammatio antri Hyghmorii nunquam tam diros excitat dolores; qui cum vehementiores fuerint, in febrem incidit aegrotus, id quod in faciei dolore non nisi rarissime accidit. Antro Hyghmorii inflammato persistit perduratque dolor, dolore praeterea non externe, sed interne percepto. Suppuratio genita, in surdo stupidoque dolore cernitur, eodemque continuo dentes infestante maximeque pertinaci. Accidit interdum, ut humorem purulentum per nasum emungeret aegrotus.

-
- 27) *John Hayghton* von einem Gesichtsschmerz, der durch die Zerschneidung des leidenden Nerven geheilt wurde; in opere inscripto: Sammlung auserlesner Abhandlungen zum Gebrauch practischer Aerzte. Lipsiae 1801. Tom. 20. pag. 191.
 28) Medic. Bemerkungen und Untersuchungen einer Gesellschaft von Aerzten in London, aus dem Englischen von *S. G. Silchmueller*. Altenburgi 1769. Tom. 3. pag. 345.

Maxilla, quam late patet, sensit sensimque intumescit, nec quicquam negotii est, intelligere, ab osse oriundum esse dolorem, nonnunquam tantopere mollescente, ut illud pressui cedere videas.

Rarior ac difficilior occurrerit confusio cum *clavo hysterico* ut non nisi capitis capillati partem occupet, diutius persistat, nec tam subito, quam faciei dolor, oboriatur. Praeterea clavi hysterici fere perpetuus comes est frigus quoddam molestum.

In *plicae Polonicae* quoque praenuntiorum census venire saepe solent dolores, nervorum ramificationes sequentes, faciei que dolori similes, 29) quibus generatis simul semper caput calescit, humoribus ibi congestis. Multa alia phaenomena simul comparentia in *plicae Polonicae* praenuntiis numeranda, optulantur diagnosi.

Trismus, musculorum oris et maxillae inferioris spasmodica affectio simplex, infestat ut plurimum in-

---

29) Die chronischen Krankheiten nach den hinterlassenen Papieren des verstorbenen Dr. *Aug. G. Richter*. Berolini 1818. sect. IV, pag. 492-493.

fantes. Cui cum desit dolor ille, prosopalgiae proprius, urerque morbus distingui facile licet.

Spasmus cynicus et sardonicus risus omnino non sunt dolorosi, nec plerumque nisi febrium, inflammationum et verminationum symptomata.

Insecta per nares in sinum frontalem ingressa, et vermiculi ibidem reperti 30) 31) nonnunquam dolorem inferunt, quo frons, oculus, facies, tempora et nasus occupantur, qui tamen a propria et characteristicâ prosopalgiae indole utique dispar, abhorret, ideoque cum hac aegre confundendus.

Tempus et exitus prosopalgiae.

Quamdiu perduret morbus examussum definiri nequit. Plerumque, in longioribus brevioribusve intervallis cum revertantur impetûs, viget integros annos.

---

30) Geschichte eines Spulwurms, welcher einem Bauren aus dem sinu frontali zur Nase heraustr gekommen ist, in *Blumenbachii* Bibl. med. Goettingae 1788. Tom. III. part. I., p. 154.

31) *Sandifort* exercitationis academicae. Lugd. Batavor 1785 in *Blumenbachii* Biblioth. med. Goettingae 1786. Tom. II., part 3, pag. 434 et 435.

Nomnunquam paroxysmi diutius persistentis mali invalescunt, longiusque propagantur, ita, ut dolor, qui ante non nisi alterum faciei latus invaserat, haud raro utrumque occupet 32). Prosopalgiae exitus sunt aut sanitas recuperata, aut, aliis morbis accidentibus, mors ipsa; hic enim morbus per se ipse letifer non est. Sanatio tumore oedematoso faciei perficitur 33), tunica nervi vaginali, humoris serosae congerie simul extensa, aut exanthematibus, aut inflammationibus erysipelaticis in cute comparentibus. — Interdum dolor evanescit, abdomine, tympani instar, inflato, post peripneumoniam, febrem intermittentem, hepatis adfectionem chronicam, haemorrhoides et arthritidem compositas 34). *Lentin* 35) mentionem facit feminae laborantis dolore faciei, qui post diarrhoeam et vomitum, quo pituitae biliosae lentissimae magna copia

32) *Sprengel* in l. cit. §. 462.

33) *Sprengel* in l. cit. §. 462.

34) Ueber den Gesichtsschmerz vom seeligen Bergmedicus *Boehmer* zu Clausthal, in *I. F. Blumenbachii* Bibl. med. Tom. 3, pag. 323.

35) Beiträge zur pr. Arzneiwissenschaft. Tom. III, p. 136-142.

ejecta fuerat, evanuerit, at aliquo tempore post reversus. *Volgero* 36) teste quondam accidit, ut lenti graveolentisque muci insigni copia ejecta admodum levaretur aeger. Discessionem hujus morbi raro perfectam sanationem dixeris, saepissime enim latens hostis saevus prorupit redux ex suis insidiis.

Hoc malo diu persistente, varia inde suboriuntur incommoda: creberrime adficiuntur concoctionis organa; indurescit inflatum abdomen, extremis partibus frigescentibus, 37) intumescunt glandulae, subsequitur sanio-um e naso effluvium, asthmatica incommoda vexant, nec raro spasmi in remotioribus partibus, ut in vesicâ. Cancrosa adeo ulcera oborta, quibus miseram vitam finiebant aegroti 38). Tabescit faciei latus adfe-

36) *Joh. Fried. Blumenbach* Biblioth. med. Goettingae. Tom. II. pag. 507.

37) *F. L. B. Lentini* Beiträge etc. Lipsiae 1797. Tom. I, p. 389.

38) Beobachtungen und Bemerkungen über den Gesichtsschmerz vom Prof. *Masius* zu Rostock; in *C. W. Hufelands* Journal der prak. Arzneiw. und Wundarzneikunde. Berolini 1806. Tom. XXV, pag. 15.

ctum 39) 40), alteri eidemque sano dissimilem exhibente duplicem veluti, diversumque vultum aegroti. Diutius persistenti malo nonnunquam associatur musculorum faciei tremor continuus 41) 42) arbitrario illorum usu omnino cessante. Vehemens ubi diu perstitit morbi vis, quam maxime dissonam reddit sensibilitatem, atroci hypochondriâ, melancholiâque comitibus 43),

Torquens raroque sanabilis iste morbus; mitioris fortunae summo beneficio rarius omnino occurrit, utpote qui multis medicis, quibus contigerat satis diu exercere suam artem, nunquam obvenerit.

---

39) *Baldingers* med. Journal. Goettingae 1785. Tom. II, part. 7, pag. 55.;

40) *Siebold* in op. cit. pag. 22.

41) Die specielle Therapie nach den hinterlassenen Papieren des *Aug. Gottl. Richter*, herausgegeben von Dr. *G. A. Richter*. Berolini 1813. Tom. II, pag. 67.

42) *Curt Sprengel* instit. med. Tom. IV. §. 462. pag. 416.

43) *Masius* in l. cit. pag. 12

Fothergillio 44) non nisi XIV, *Lentino* 45) annis septem et viginti, totidem se obtulerunt exempla, *Boehmer* 46) XVIII aegrotis prosopalgia laborantes, susceperat curandos, quorum singulis, se quidem teste, faustissime medicatus est. Ast dubitaverim, an omnes isti verâ laboraverint prosopalgia. Viginti duobus annis, non nisi bis *Thilenio* 47) obvenerit iste morbus.

Prosopalgiae natura.

Quantumvis multorum celebriumque virorum studiis nostrâ quidem aetate magis rectiusque cognoscitur hicce morbus, ad uberius cognoscendam mali

---

44) Bemerkungen und Untersuchungen einer Gesellschaft von Aerzten in London, a. d. Englischen von *S. G. Silchmueller*. Altenburgi 1788. Tom. VI, pag. 108.

45) Vom Gesichtsschmerz, (tic douloureux) in *Hufelands* Journal. Jenae 1800. Tom. IX, part. I., pag. 58.

46) Ueber den Gesichtsschmerz. Vom Bergmedicus *Boehmer* zu Clausthal. *Blumenbachii* Bibl. med. T, III, pag. 335. Goetting. 1788.

47) Medic. und chirurgische Bemerkungen. Frankfurt, 1789. pag. 283.

naturam, quum egregie faciant praestantissima viro-
rum doctorum observata, nondum tamen omnia, qui-
bus opus, aut quae circa id morbi in votis fuerit
medicis, omnino sunt explorata, necdum remedia re-
perta, quibus mederi tam atroci morbo liceret. In
definiendâ doloris faciei naturâ maximopere dissentiunt
hodieque medici. Aliam alii efficiunt.

Licet adserat *Fothergill* abstrusam latere hu-
jus morbi naturam, materiem tamen in acrimoniâ can-
crosâ cerni suspicatur, his quidem nixus suffultusque
argumentis: quod maxime mulieres cessante menstru-
atione invadat iste dolor, quo potissimum tempore
carcinomate laborantes reperiuntur feminae. Vehem-
entes dolores periodicos, scirrhi lancinantis similes
aestimat; cui quidem sententiae majorem fidem adferre
sibi videtur cicutae in utroque morbo salutaris usus.
At hâc in re virum doctissimum raptum esse in er-
rorem sine negotio perspexeris, his fere perpensis:
primo quidem quod faciei dolore non solae adficiantur
mulieres, sed viri iidem, et quamvis illae frequen-
tiores vexentur isto morbo, minus acrimonia carci-
nodes, quam insignior feminini sexûs sensibilitas est
accusanda, quâ ad nervorum morbos suscipiendos
redduntur proniores. *Deinde* est, quod mireris, qui

fieri possit, ut tam multos annos corpori inhaereat
maligna ista acrimonia, glandularum tumoribus,
ipsoque carcinomate inde non oriundis? quod si
ista observaverit *Fothergill*, veri tamen simile est,
cum faciei dolore alium praeterea morbum tum fuisse
in connubio. Ad salutarem cicutae vim quod attinet,
tanquam specificum, aut praesentaneum remedium es-
se existimandum, equidem vix crediderim; quantum-
vis leniat, mitigetque dolores, non tamen semper om-
nino tollit; saepissime enim ex *Fothergillii* praece-
ptis circuta est adhibita; at ne ullo quidem prospero
successu. *Denique* acrimonia canerosa vere si subes-
set morbo, frictionis vi, quâ placare ac mitigare ae-
groti solent dolores, tanto maturius proniusque non
erumpi non posset carcinoma, quum e contrario ob-
servari liceat, raro alia, praeter callosam cutem, inde
oboriri incommoda. Constat enim inter artis peritos,
in his, quibus ad carcinoma suscipiendum pronitas
contigerit, diri hujusce mali eruptionem frictione ex-
ternâ, mirum in modum adjuvari.

Nihilominus huic *Fothergillii* opinioni *Selle* 48)
subscribit.

---

48) in op. cit. Tom. I. p. 32.

Lentin 49) sibi persuasit, propriam ac nativam mali sedem in medullâ spinali oblongatâ esse quaerendam, unde corruptio, quam dicit, ulterius, et deorsum quidem, ad medullam spinalem ipsam, aut sursum ad cerebrum, procedere facile possit. Sed abstrusâ hâc atque obscurâ hypothesi res ipsa neutquam explicatur. Docendum fuerat, quo loco sit sedes? quaenam medullae spinali contigerit immutatio?

Volger 50) et *Boehmer* 51) putant faciei dolorem, gastricis accessi irritationibus, Id quidem inde colligere sibi licere existimant, quod observatum sit, prosopalgiam post profusam diarrhoeam, aut largum vomitum fuisse sanatam. Sed procul dubio non nisi rarissime ex irritamentis gastricis, per consensum, oritur morbus. Praeterea in aegrotis hoc morbo laborantibus, quos medici enumerant, methodi resolutivis alioquin efficacissimae diuque continuatae vis nulla omnino exserta.

49) *I. F. Blumenbachii* Bibliotheca medica. Goettingae 1785. Tom. II. pag. 186, sect. I.

50) *ibid.* pag. 509.

51) *ibid.* Tom. III, pag. 315.

Leuthner 52) in nervorum adfectorum atheniâ ponit morbi naturam. At vel haec hypothesis impar est rei ipsi satis collustrandae atque explicandae.

Masio 53) iudice syphilide, suo veluti fundamenti, nititur morbus, cui quidem ipsius opinioni fidem adferre videbatur faustus mercurialium usus. Verum enimvero quaerere liceat, an ex prospero mercurialium, ad syphilidis tanquam in prosopalgia latentis naturam utique tuta sit licitaque conclusio, — cum fuissent, qui syphiliti omnino nunquam obnoxii, mercurio adhibito nihilosecius levarentur.

Alii de impetiginibus, arthritide, rheumaticis aliisque generis acrimoniis cogitant, at pariter morbi naturâ non, uti oportebat, collustrata. —

Haase 54) et *Sprengel* 55) faciei dolorem *Fotherg.* ischiadi nervosae Cotunni esse aequiparandum, atque

52) Commentatio de dolore faciei *Fothergillii*. Virceburgi 1818, pag. 19.

53) in l. cit.

54) Ueber die Erkenntniß und Cur der chronischen Krankheiten des menschl. Organismus von Dr. *Andreas Haase*. Lipsiae 1820. T. II, pag. 405, §. 259.

55) in op. cit. §. 462, pag. 416.

tum istius, tum hujus (ischiadis) ipsum malum in vaginalium nervorum inflammatione quaerendum autumant. Symptomata, status inflammatorii quasi testes, sunt fere haec: doloris vehementia, rubri radii in variis faciei partibus conspicui, congestiones capitis in ipso paroxysmo insignes. Inprimis confirmari putant ischiadis et doloris faciei *Fothergillii* analogam conditionem, tum humorum vaginae nervorum collectione (quae tamen non nisi tanquam status inflammatorii exitus considerari potuerit—) tum sanatione, aut saltem allevatione doloris antiphlogisticae medendi methodi beneficio; non enim desunt dolorum vehementissimorum, hirudinibus adhibitis, subito infractorum exempla, 56) 57) tum denique, quod observari liceret, inflammationibus aliis in partibus abortis evanuisse faciei dolorem.

Quae quidem opinio postremo loco commemorata absque dubio pluries fide fuerit dignissima, at creberrime desunt singula status inflammatorii symptomata: non rubet in ipso paroxysmo facies, vergens potius ad pallorem; desideratur vicinarum arteriarum

56) *Siebold* in op. cit. pag. 5.

57) *Haase* in op. cit. §. 262, pag. 408 et 409.

vehemens pulsatio, sicut humoris serosi in vaginae nervorum congeries non semper est reperta, nec sanguinationis semper fructus prodierat exoptatus. Itaque persuasum equidem habeo, faciei dolorem jam indolis inflammatoriae esse posse, malo ischiadico Cotunni similem, maxime cum invaserit robustas, potissimum sanguinosas, mulieres, consuetis sanguinis profusionibus suppressis; refrigeratione, inprimis faciei, podagrâ impeditâ; exanthematibus repressis etc. oriundum; jam nervosae esse conditionis, autâ universi systematis nervorum, potissimum nervi adfecti sensibilitate, in primis in feminis vetulis, aut hysteriâ laborantibus aut abnormi menstruationi obnoxiiis, aut fluore albo adfectis etc. exortum.

Aetiology.

Quibus rebus areessatur faciei dolor, docere arduum quidem est, hae tamen efficaces sese praebant adiutrices: vehementiores animi commotiones, consuetorum sanguinis profluviorum suppressio, refrigerationes, impetus podagrici aut impediti, aut omnino oppressi, morbi cutanei violenter retenti, ulcera arefacta, variique generis influxus ad faciei dolorem alliciendum idonei, ut: gastricae irritationes, vermes

etc., nervorum faciei, aut finitimarum partium laesiones, dentium (caries, exostoses cranii, cavum Hygromori adfectum. *J. Huysham* 58) faciei horribilis doloris facit mentionem, quo mulier LX annorum octo annis esset cruciata, denique aliquot oestrorum larvis mortuis e dextro sinu maxillari extractis, dolorum quidem aliquâ allevatione gauderet, ita tamen, ut dolorosa symptomata non omnino evanescerent.

Maxime annosos invadere videtur id mali, quasi proprium senectuti, raro infestat juniores, nunquam infantes. *Fothergill, John Hayghton, Masius, Lentin*, celeberrimi viri, idem judicant, aliis tamen suâ ipsorum experientiâ adductis, ex parte dissentientibus. *Rademacher* 59) observabat juvenem feminam hoc malo laborantem. Licet contra, quam solet, et juniores passim invadere morbus possit, tamen non nisi post quadragesimum aetatis annum, oboriri videtur. In feminis, quam in viris morbus frequentior.

58) *J. F. Blumenbachii* Bibl. medica. Goettingae 1785. T. II., pag. 361.

59) *C. W. Hufelands* Journal der prakt. Arznei- und Wundarzneikunst. Bd. II., Part IV, pag. 615.

Inter illas nervosae atque irritabiles ut plurimum illi sunt obnoxiae, hystericae etiam, et fluore albo quae laborant, et quarum menstruatio cessat. Inter mares, licet nonnulli, firmâ qui videantur valetudine frui, faciei dolore vexentur iidem: maxime sanguineae, cholericæ, melancholicæ qui sunt temperiei, aut hæmorrhoidibus, arthritide laborantes maxime infestantur hoc malo. Ceterum faciei dolor nulli parcit hominum conditioni, vexans haud minus luxuriæ deditos, quam pauperiorem plebis ordinem, sat parce viventem. Vere et auctumno prosopalgia impetûs suos frequentius exserere creditur, quam aestate, aut hieme. In multis aegris, adversâ, turbidâ, ac ventosâ tempestate, paroxysmi frequentiores, magisque vehementes.

P r o g n o s i s.

Etiamsi lethalis non sit prosopalgia, tamen ob difficilem sanationem variosque insequentes morbos, semper anceps esto prognosis. Innotuerunt satis multa non consequutæ sanationis exempla, licet optima adhibita fuisset medendi methodus. In prognosi enunciantâ maxime ætâs, sexus, morbiq; pertinacia sunt consideranda. In seriõri aetate frequentius repe-

ritur faciei dolor; praeterea mulieres ob insignem sensibilitatem magis obnoxiae sunt huic morbo, difficilius pariter caedem inde liberandae. Quanto diutius persistit morbus, quantoque frequentiores fuerint impetus, tanto est malum pertinacius. Ad prognosin adjuvandam momenta causalia diligenter perpendisse, multum est, quo enim facilius haec sunt abigenda, eo magis sanatio speranda. Melior est prognosis morbi post refrigerationem, aut repressa exanthemata, aborti, quam causis aut aegre removendis, aut omnino ignoratis. Quin adeo ubi diu paroxysmi prepercerint aegrotis, est, quod caveas sanatum eum existimes; experientia enim plurimi medicorum sunt edocti, eosdem et diu cum requieverint, haud raro, et aucta quidem immanitate, reverti. Quod superest, *Lentini*, 60) viri celeberrimi, cui faciei dolorem saepe seduloque animadvertere contigerat, liceat in medium proferre sententiam: „Velim, inquit, ne nimis mature clametur victoria! quum saepe, et saevior quidem, hostis revertatur. Me sane in errorem inductum, haud raro fefellit.“

60) *C. W. Hufelands* I. d. prak. Arzneiw.- und Wundarzneikunst. Jenae 1808. Tom. IX, part I. pag. 64.

Morbi cura.

Ad prosopalgiae medelam quod attinet, arduam maximeque difficilem dixeris, necdum compescendi diri istius morbi praesentaneum ullam remedium hodieque repertum. Quantum, quaeso, commendatum jam est remediorum! neque ullius praesentaneam dicere licuerit virtutem. Est sane, quod et haec in re incusemus artis nostrae inopiam. Recte quidem *Lenin* 61) judicat, qui: nullum, inquit, remediorum, nulla unquam damnium intulit methodus adhibita. Doloris nec vis, nec reditus inde adjuvabatur; idem remedium jam lenire malum videtur, jam virtutis omnino expertis reperitur,“ — Ad internos usus commendata sunt haec quidem remedia:

Cicuta maxime *Fothergillio* 62) et *Sellio* 63) auctoribus; et eo quidem adhibita, quod, uti jam su-

61) *C. W. Hufelands* J. d. p. A. und W. Jenae 1800. Tom. IX. part. I, pag. 64.

62) Bemerkungen über den Gebrauch des Schierlings von *John Fothergill* in den med. Bemerkungen und Untersuchungen einer Gesellschaft von Aerzten in London. Altenburgi 1769. T. III.

63) in op. cit. T. I. pag. 32.

pra dictum est, cancroſam acrimoniam delear. Lar-
gas uterque doses praebet, aliis medicis amborum
exemplum sequutis. Aagrotorum alii percipiebant alle-
vationem dolorum, aliis nequiquam leniminis adeptis.
Et arsenicum commendat *Selle* 64). Belladonnam
celebrat *Stark*, 65) strammonium *Lentin* 66), tincturae
formâ: Rec. Sem. Stramon. ℥ij, Vin. hispan. ℥vjijj
Spirit. vini ℥j. Digere per aliquot dies leni calore et
filtra. Dos. gut. vj. — Belladonnam et Aconitum
dat *Behrends*, qui hominem complures annos hoc ma-
lo vexatum, Belladonnâ et floribus zinci adhibitis sa-
navit. Opium a multis medicis commendatum, quod,
ab initio praebitum, facit quidem ad mitigandos do-
lores, at ingentibus, quibus denique opus est, dosi-
bus alio respectu nocet, quippe quod tam capitis con-
gestionem inferat alvumque adstringat. — *Hayghton* 67)

64) eod. loc.

65) Handbuch zur Erkenntniſs und Heilung innerer
Krankheiten des menschlichen Körpers. Tom.
II. pag. 9. Jenae 1800.

66) *C. W. Hufelands* Journ. d. prak. Arzneiw.-
und Wundarzneikunst. Jenae 1800. T. IX.
part. I. p. 59.

67) in l. cit. pag. 191.

aethere unâ cum opio usus est, unde in aliquod tem-
poris levabantur aegroti; utrûm vero id levaminis
aetheris beneficio sit attribendum, an solum opium,
idem omnino praestitutum fuisset, dubitat. — Extra-
ctum Hyosciami nigri praedicant *Breiting*, 68) et
Meglin, 69) hic etiam zincum sulphuricum et Rad.
Valerianae. *Lentin* 70) vini rubri largiorem usum lau-
dat. Digitalis purpureae nervinis conjunctae, sive
pulverem, sive infusum laudat *Leuthner* 71). *Thacher* 72)
mentionem facit prosopalgia laborantis, in quo trac-
tando narcotica omnia vel profusius adhibita, nullam
vim exsererent, et ipsi nervi infraorbitalis dissectio
frustra esset instituta. Extractum Belladonnae solitari-
um, horis singulis porrectum, perturbationes movebat

68) *Hufelands* Journal der d. p. Heilkunde, Berolini
1806. T. XXV. part. IV. pag. 157.

69) Recherches et observations sur la neuralgie fa-
ciale. Argentorati 1816.

70) Beiträge zur ausübenden Arzneiwissenschaft.
Tom. I. pag. 397.

71) Commentatio de dolore faciei *Fothergillii*
Virceburgi 1810, pag. 46.

72) *Hufelands* Journal der pr. Hlknde. Tom. LXII.
IV. p. 80.

in systemate nervorum omnino non mitigato dolore. Eiusdem autem remedii unâ cum radice Ipecacuanhae adhibiti faustissimus erat effectus. *Autenrieth* 73) primum commendat methodum lenientem, perspiratione cutaneâ adactâ, cui quidem adjuvandae maxime idoneum est opium, in Ipecacuanhae, vel magis etiam barytae muriaticae, connubio, et ita quidem, ut opii grani sextans, aut quadrans, cum triente, aut dimidio barytae muriaticae ex aquâ quâcunque aromiticâ propinetur. — *Jackson* quater, fausto quidem Aesculapio, sanavit morbum et *primâ* quidem vice Aq. ammon. caust. cochlearibus minoribus tribus, ter quotidie, praebitis; *secundâ* extracti conii granis XL urgente paroxysmo, semihorâ quâque oblati, ita, ut saeviente morbi impetu extracti grana trecenta cepisset aegra. Repetebatur extracti hujus usus, donec impetus cessaret. *Ol. Dippel.* cum phosphoro, *Loebenstein-Loebelio* praecipiente, pariter commendant. Ex acido borussico in medelam adhibito nulla prodierant, secundum *Elictson*, salutaria commoda, quo e contrariâ parte

73) Allgemeine med. Annalen. Altenburgi 1820, mens. May.

Heyfelder 74 sanavit faciei dolorem. *Stark* 75) suadet guajaci usum cum antimonio et mercurio conjuncti; aconito etiam atque hyoscyamo, adjuvantiis, adjungendis. — *Menneret* 76 commendat extractum fumariae, cicutam et mercurium dulcem. — *Folger* 77) electuario lenitivo et extracti cicutae cum radicis Jalappae largo additamento sanabat aegrotum. *Boehmer* 78) emeticorum et purgantium virtutem celebrat.

Mercurius dulcis remedium est a multis medicis, faciei dolore laborantibus de meliori commendatum. Praebebatur tum purus, tum cum cicutâ, sulphure aurato, aliisque remediis conjunctus.

Praeterea magna remediorum copia laudibus est

-
- 74) Dissertatio inauguralis medica de prosopalgia *Fothergillii* adnexâ singularis hujus morbi historiâ. Vratislaviae 1820.
- 75) in l. cit. pag. 9.
- 76) *C. G. Selle* neue Beiträge zur Natur und Arzneiwissenschaft. Berolini 1782. Tom. I. pag. 31.
- 77) *J. F. Blumenbachii* Bibl. med. Goetting. 1785. T. II. pag. 506. etc.
- 78) ibid. pag. 315.

celebrata, maxime ex antispasmodicis, ut: Castoreum, Asa foetida, Hyoscyamus, Aconitum, Valeriana, Serpentaria, Arnica, etc. etc.

Ferrum laudat *Hutchinson* 79), qui quidem complura faciei dolore laborantium, quibus ipse medicatus est, exempla publicavit, fidem facientia suae mendi methodo. Ferri carbonici (subcarbonas ferri, Ph. Lond.) duos scrupulos, ad drachmam usque, praescribit, bis, terve per diem assumendi. At ubi inveterasset morbus, minus inde *Hutchinson* expectat opis, quam quum recens fuerit natus. In quibuspiam aegrotis a semet ipso observatis, hoc quidem remedio extirpatum non est malum, at levati tamen sunt aegri magis, quam aliis quibuscunque remediis. Insuper non satis continuatus fuerat illius usus. Inflammationis activae symptomatibus animadversis, antiphlogisticis utebatur remediis, ferro aut

---

79) Ueber die Behandlung des Gesichtsschmerzes durch Eisen. Magazin der ausländischen Litteratur der gesammten Heilkunde und Arbeiten des ärztlichen Vereins zu Hamburg. Herausgegeben von Dr. G. H. Gerson und Dr. Nicolaus H. Julius 1822. März und April. —

utique supposito, aut serius demum adhibito. *Richmond* 80) etiam faciei dolorem ferro carbonico se persanasse adserit.

In prosopalgia curanda localium remediorum, juxta interna, adhibitorum magna vis est; saepe illa dolorum mitigationem adferebant, ipsamque sanationem magis, quam haec ipsa, adjuvabant. Ad externos usus multa commendata sunt remedia, in quibus unguentum hydrargyri cinereum saepius haud exiguum meritum est laudem 81) 82) 83). Et celerius quidem vim suam exserit *Starkio* 84) auctore, hoc potissimum in conubio: Rec. Axung. porc. $\frac{3}{\beta}$, mercur. dulc. $\frac{1}{j}$. Ol. Galban, Succin. aa $\mathcal{D}\beta$ M. f. Ung. D.S. circa

-
- 80) Magazin der gesammten Heilkunde und Arbeiten des ärztl. Vereins zu Hamburg. pag 343, März, April.
  - 81) Dringende Bitte eines trostlosen Leidenden an menschenfreundliche Aerzte; in ephemerid. lit. Salisburg. 1806. No. 93. pag. 259.
  - 82) Weisse de praeclara unguenti Neapolitani virtute in prosopalgia. Jenae 1796.
  - 83) *Starks* Handbuch zur Kenntniss und Heilung innerer Krankheiten. Jenae 1800. T. II. p. 9.
  - 84) *ibidem*.

processum mastoideum infricandum. — Sunt, qui infricanda suadeant haec: Spirit. vini camphorat. Lini-ment. volatil. c. et sine camphorâ, oleum petrae, maxime oleum therebinth. cum oleo camphorato mixtum, — tincturam thebaicam, vel Laudanum liquid. Sydenh., sive solitarium, sive cum alio ex jam commemoratis mixtum. Haud minus mitigantur dolores vel vaporibus narcoticarum herbarum, vel his, tanquam epithemate, adhibitis. *Consbruch* 85) aquae frigidae et glaciei epithemata commendat, quo quidem auctore, prodigiosa eorum vis est. *Magri* 86) solutione tartari emetici succulentâ frigidis epithematibus sanabat faciei dolorem. Profuit et aetheris acetici, oleique Crotoni infricti usus 87).

Nec vesicatoriorum, fonticulorum, setaceorum usus negligendus, quae cum partium, quibus adplicantur, statum morbosum provocant, vi derivativâ pollent eademque permultum conferunt ad mitigandos, infra-

85) Taschenbuch für angehende pract. Aerzte. Lipsiae. 1801. Tom. II pag. 23.

86) The Lond. med. and phys. Journal Tom. 43. Ephemerid. Salisb. 1821. 62.

87) *Grindels* pharm. Blaeetter. IV. 3. p. 17.

gendosque dolores. Aliis vesicatoria locis dolentibus, aliis in loci affecti vicinitate imponere visum est. Et cauterium actuale et moxa haud raro proderant.

Haud minus conducebat magnetismus animalis 88), Minor ex electricitatis usu proveniebat salutaris fructus; et *Bluntio* 89) teste, electricitate scite adhibita, faciei dolor fauste sanabatur, cicutae, vesicatoriorum, aetheris, hirudinumque cum irritus fuisset usus. — Tepida balnea, sicut aquae minerales, multum conducunt, e quibus Nenndorffiana balnea *Lentin* 90), marina Doberanensia *Vogel* 91) in primis commendant.

Infustus curae medicae successus inde potissimum provenisse videtur, quod remediorum usus nimis empiricus esse soleret; remedia, dumne sinistre fuerint adhibita, non caritura forent interdum suo effectu. —

88) Masius in l. cit. pag. 23.

89) *Johann. Aug. Unzers* medicinisches Handbuch. Lipsiae 1794. Tom. III. pag. 1292.

90) *Hufelands* Journal d. p. Arzneykunde. Tom. IX. pag. 59.

91) eod. loco Tom. I. part. 3. pag. 48.

Ante omnia remotiores causae fuerint tollendae, tunc, me quidem iudice, divisioni morbi proximas causas spectanti adaptandus fuerit medendi modus.

Quodsi igitur suppressis sanguinis profluvii (ut menstruatione, haemorrhoidibus etc. exortus fuerit faciei dolor, ea restituere studeto; sin podagricis affectionibus suppressis, priorem hisce vultum reddito; exanthemata ubi violenter impedita fuerint, remedium diaphoreticorum interne, et irritantium externe adhibitorum usu cuti reddito. Scabie suppressâ, remediis fortasse frustra adhibitis, arte inserendo, scabiem rovocato; exsiccata ulcera restituito; irritamenta gastrica tollito; si denique e dentium carie, aut exostosis morbus fuerit oriundus, has convenienter curato.

Ad inflammatorium faciei dolorem infringendum, sanguinationes universales, in primis locales, purgantia, diaphoretica, postea et vesicatoria erunt deligenda, nec neglecto mercurii tum interno, tum externo usu. Inflammatione hisce remediis jam temperatâ, acidi borussici usum suaserim. — Pedum lavacra, sicut sinapismi, vesicatoria, inferioribus corporis partibus imposita, mitigare potuerint dolores.

Nervosus ubi fuerit faciei dolor, vim suam exserunt opium, cicuta, belladonna, stramonium, hyoscyamus, acidum borussicum, aliaque remedia antispasmodica, supra jamjam commemorata. In ipso paroxysmo fortis compressio, aut frictio nervi adfecti, sicut nervinum quodcunque remedium volatile, lenire potest dolorem. Morbosus nervorum tenor, ubi tolli non potuerit, electricitatis, variorum unguentorum et linimentorum, vesicatoriorum, foniculorum usum perilitari possis.

Remediis omnibus frustra adhibitis, ad disseccandos nervos progrediendum erit, quantumcunque taxata fuerit chirurgica ista operatio a compluribus medicis, id potissimum in eam incusantibus, quod irrita saepius fuerit data opera; quod nervum adfectum dignoscere arduum sit ac difficile, aut plures nervi simul laedantur, atque in operatione istâ instituendâ non insignia solum vasa, sed ipsi ductus salivales sauciari possint. — At vi suâ privantur objectiones illae omnes, cum perpenderit, multa integrae, adfectis nervis dissectis, sanationis exstare exempla; operationem tum quidem non esse suscipiendam, cum multi nervi simul fuerint adfecti abstrusoque loco conditi; neque ulli alii dissectionem esse concedendam, nisi situs partium

atis superque gnaro. Id praeterea molesti habet operatio, quod labia, nasus, musculi faciei irritabilitate suâ priventur, cicatrice relictâ faciem deformante, maxime cum ad suppurandum vulnus fuisset adigendum. Quae quidem tanti non est, quae ab operatione istâ suscipiendâ absterrere possit, quum saepissime accideret, ut, vel non dissectis nervis, miserabiles morbum ipsum subsequerentur faciei deformationes.

T h e s e s.

I.

Encephalitis et hydrops cerebri acutus, idem uterque morbus est, nec nisi stadio diversus.

II.

Plica polonica semper fere morbus est capillorum metastaticus ex universali morbo oriundus.

III.

Qui e familiâ nati sunt, cui aut mania, aut epilepsia, aut phthisis hereditaria est, ab ineundo matrimonio legibus politicis arcendi sunt.

IV.

Curam morborum nervosorum maximam partem esse empiricam et palliativam censeo.

V.

Tracheotomia nunquam in anginâ polyposâ indicata est.

VI.

In matrimoniis contrahendis, medici consultus haud raro est summi momenti.

VII.

Inter venenum et medicamentum nullum discrimen.

VIII.

Dissectionem nervorum in prosopalgia curanda suaserim.
